

הלכות שבת סימן שנ"ט שם

שנט דין רחקה שאחורי הבתים, וכו' סעיף אהד:

א (א) * רחקה שאחורי הבתים יתרה על בית-סאתים (ב) ולא תקפה לדירה, אין מטלטלין פה (ג) אלא בארבע אמות. ואם פתח לה פתח מביתו ואחר-כך תקופה, (ד) יאפלו אם יש גרן בינה לבית הוי הקף לדירה: הגה ומה שאין אנו נזקקין לטלטל (ה) בתצרות שאחורי הבתים, משום דבזמן הזה סתמן מקפין לדירה, כמו שנחבאר דלעיל (פ"ק ק"פ"ג) (ו"א):

שם דין הקף מחיצות לשבת, וכו' ג' סעיפים:

א (א) יחיד ששבת בבקעה והקיף מחיצות (ב) גרועות, (ג) * בגון (ד) שתי בלא ערב (ה) או ערב בלא

באר היטב

(ב) גרועות. אבל מחיצות גבורות סתור אפלו יותר מסאתים. דהקפו לדירה, שרירי הקיפוס לדור בהם בשבת, רש"י: (ג) שתי. כגון שענץ קנים פחות

משנה ברורה

לאסורו. ולא אמרין פין שהקפף הטר פעם אחת אינו חוזר לאסורו. כתבו הפוסקים⁶⁰⁰, (נ"ט) דאם אהד מצדי הקרפף הוא כחל של בית ונהיה פתח ולבסוף הקף ונפל הכחל, אף-על-גב דנשאר פוחלי גזאי שבבית והם סותמים הקרפף, אף-על-פי-כן נאסר הקרפף, שרירי מחיצות הסנימיות לתורים הסנימיות נעשו ולא לעשות כחל לקרפף, ולא דמי למחיצות חיצוניות, שלוח וקנה נעשו:

א (א) רחקה שאחורי הבתים. ודקן היה להניח שטח מקום פנוי לפני הבתים ואחורי הבתים; אותו שלפני הבתים קרוי חצר, ואותו שלאחורי הבתים קרוי בשם רחקה, והנה ודקן להקפין במחיצות. והנה אותו חלק הקרוי בשם חצר גובה הקפה לדירה, שדרכו לעשות שם כל תשמישי הבית, ועל-כך אפלו אם הוא יתר מבית-סאתים, ואפלו צנורה בורין, מטר לטלטל בכלו,

(ב) ואף נהנה להוכיח נאם הוא חדר גבאי או של שנים וערב יחדן, דרשות אהד הוא; אכן רחקה, מסתמא לא תקפה לדירה, שאין ודקן להשפמש שם תשמישי הבית בל-כף, ועל-כך דינו כקרפף לענין יתר מבית-סאתים [קרפף הוא מה שעושין בחוק מקצת מקום מקף מחיצות להניח שם עצים וכהאי גוונא]. וצתה

זכאר דכרי השלחן-צרוף: רחקה שאחורי וכו', והנה שהקפף השטח הפנוי הנה כשולש מחיצות והסמיד אותם לכחל ביתו:

(ב) ולא תקפה לדירה. שלא פתח בהפתל פתח להרחקה קדם שהקיפה: (ג) אלא בארבע אמות. דקן שאר קרפף שלא הקף לדירה, וכדלעיל בסימן שנח סעיף א, וכל-שכן שאסור לטלטל ממנה לבית; אבל אם אין בהקפה רק סאתים, (ד) אין לה דין קרפף ומטר לטלטל ממנה אפלו לבית, לפי שאינה רשות מחלקת מן הבית לגמרי כמו קרפף, אף-על-פי שלא הקף לדירה:

(ד) אפלו אם יש גרן וכו'. רוצה לומר, אפלו אם קנה גרן אחורי ביתו קדם שהקף השלש מחיצות, אין אומרים שבשביל הגרן נפתח פתח בכתל הבית ואין כאן פתח לרחקה, אלא סתמא ממנה לביתו: (ה) בתצרות שאחורי הבתים. הנה רחקה דלעיל:

(א) יחיד ששבת בבקעה. הוא הדין (ב) דאפלו במקום ישוב לאשמועינן דאפלו בבקעה שאין מצוי לו משה לעשות מחיצות

(ב) בגון שתי וכו'. הנה, כגון שענץ קנים בקרע (ג) פחות פחות משלישה פחותים זה אצל זה, ומכל מקום מרי שתקוצים בארן בחוק שלא ינידם הרוח, דאי לא הכי לא נחשב למחיצה כלל, כמו שקכת בסימן שש סעיף א: (ג) או ערב בלא שתי. כגון שהקפף פתח בקלים זה למעלה מזה ואין בין חבל להקבל שלשה טפחים. וצנן בספר גאון-עקב שהביא משם הרשב"א וקרוי פ"א, דהוא הדין

באר הלכה

עין שם. ולפי זה נראה שהוא הדין היכי שלא קנה פה בית-דירה, אלא פתח לו פתח ואחר-כך הקיפו דגס-כרן סני, ונסתם הפתח, ולא יצא הקרפף מהתרו. אלא דקפף קבא דבעל הוספת-שבת לא בריא לי: וכי אם הקיפו לדירה מאי הוי, ולא מכל מקום עכשו אינו נאוי לתשמיש הבית, מי צדיף מנתמלא קרפף שהקף לדירה מים שאינם ראויים לתשמיש, אף-על-גב דהמחיצות קטנות (תקפו לדירה, אף-על-פי-כן אסור, ואפשר דהוא הדין כגון דין: ואפלו אם נחליט דכרי בעל הוספת-שבת, והנה בשפול הבית או נסתם הפתח מאליה, תא בהפילו להבית בכנה או סתם הפתח בגנים ומשעם דאין לו צדף להשמש, בודאי כחל הקרפף משם דיה אף-על-פי שהמחיצות קטנות וכמו בקרפף שגורע שנתבטל המחיצות, וכמו בסעיף ו, שבכנן מחיצה חדשה מקבל מחיצה השהה אף-על-גב דעומדת גרן, משום שאין דעתו להשפמש בה, וסכי נמי בענינגו, וצרוף עין:

* רחקה וכו'. דע, דארבעה שמות יש בענין זה: ברמלית, קרפף, רחקה, חצר. ברמלית דבר-הרחק הוא הפקעה שאין הליך לרבים; ברמלית ודקן היא קרפף יותר מבית-סאתים שלא הקף לדירה, דמן הדין לרשות-היחיד גמור הוא ומרפף הוי ברמלית [ומכל מקום מטלטלין מזה לזה בפחות

[מארבע אמות, כבסימן שמו סעיף ג, אבל מקרפף זה לחצר אסור, כבסימן שעב סעיף א]. ושם קרפף כולל, בין אם הוא יתר מסאתים או בית-סאתים, הקפה לדירה או לא הקפה לדירה, הכל בשם זה נקרא, אלא שתלוקין בדינם ורחקה שאחורי הבתים, אם הוא יותר מבית-סאתים הוא גס-כרן ברמלית ודקן אם לא הקפה לדירה. חצר שלפני הבתים הוא בודאי הקפה לדירה, ועל-כך

אף בטה בורין, לרשות-היחיד גמור הוא אף מרפף. קרפף שהוא רק בית סאתים מצמצם ולא הקף לדירה, אף שקרפף מקרי, מכל מקום מטר לטלטל בכלו, ואף לחצר מטר, אבל לבית אסור, וכן לרמלית או לקרפף יתר מבית סאתים גס-כרן אסור אפלו אם הוא דהר נבא. קרפף יותר מבית-סאתים שהקפה לדירה [ואפלו אם הוא מתווק כמה בורין גס-כרן הכי הוא] או שהוא פחות מבית-סאתים ולא הקפה לדירה, אפלו לבית מטר, לטלטל, הוה תשיב

כחצר שהקפה לדירה, וכל-שכן רחקה שהקפה לדירה בודאי דינא הכי. רחקה שהיא בבית-סאתים מצמצם, אף שלא תקפה לדירה, מכל מקום מטר לטלטל אף ממנה לבית. כל זה הוא מדברי הפריימגדים במשפצות-החב:

* כגון שתי בלא ערב וכו'. עין בהוספת-שבת שמצטרף לומר, דאם הוי שלש מחיצות מצלות, דמן התורה הוי לרשות-היחיד גמור, אפלו אם המחיצה הרביעית היא שתי או ערב לכד נמי סני בסכי, ושרי לטלטל אפלו מחצת

נפתח לרחקה, ותרתי היא מקף לדירה ומטר לטלטל בקלה ואפלו א (א) יחיד ששבת בבקעה. הוא הדין (ב) דאפלו במקום ישוב לאשמועינן דאפלו בבקעה שאין מצוי לו משה לעשות מחיצות

(ב) בגון שתי וכו'. הנה, כגון שענץ קנים בקרע (ג) פחות פחות משלישה פחותים זה אצל זה, ומכל מקום מרי שתקוצים בארן בחוק שלא ינידם הרוח, דאי לא הכי לא נחשב למחיצה כלל, כמו שקכת בסימן שש סעיף א: (ג) או ערב בלא שתי. כגון שהקפף פתח בקלים זה למעלה מזה ואין בין חבל להקבל שלשה טפחים. וצנן בספר גאון-עקב שהביא משם הרשב"א וקרוי פ"א, דהוא הדין

שער הציזון

(נ"ט) מגן-ארבעה סעיף-השני ה בשם הפרייט, וכן מבאר בש"ס להראי לגרסתנו ילפרוש רש"י ואור רוצה ורשב"א ורשב"א, אכר העיר זה שם הפגן אברהם: (ב) פריימגדים: (ג) מגן-אברהם וש"א בשם הריטב"א: (ד) הוספת-שבת, ותמה על העלת-שבת שכתב בספר מזה: (ה) מגן-אברהם, וכנהנו למעושי אם העמים בסמך זה אצל זה, אף דהוא שתי לכד נחשב מחיצה מעלה, וכן לענין ערב כי היא גווא. וענין פריימגדים בסימן ששג שמצטרף דבמחיצה של שתי ופשה קנה אחת למעלה לחבר הקנים, הוי מחיצה מעלה ומטר אפלו יותר מבית-סאתים):

הלכות שפת סימן שנט שם

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק קא]

כתבו הפוסקים⁶⁰.

(50) ראה מה שכתבנו בביה"ל לעיל ס"ב ד"ה מביתו.

[משנ"ב שם]

דאי לאו הכי לא נחשב לקחיצה פלג⁶¹.

(3) ודעת החזו"א (שם ס"ק ז), שהיינו דוקא אם הרוח מניחה אותם עד כדי שהם מתרחקים זה מזה ג' טפחים, שאז כשהם נדים בטלה המחיצה, ולכן גם בזמן שאינם נדים אינה נחשבת למחיצה. וראה מה שכתבנו בזה לקמן סי' ששב ס"ק ז.

[שעה"צ ס"ק ב]

דבמחיצה של שתי נעשה קנה אחת למעלה לחבר הקנים, הוי מחיצה מעלה ומתור אפילו יותר מבית-סאתים⁶².

(4) וכתב שם (משכ"ז ס"ק א), שכמו כן אם העמיד קנה אחד של שתי בכל רוח, וחיבר אליו קנים או חבלים בערב, נחשב למחיצה מעולה כדק שתי וערב. והחזו"א (א"י"ח סי' עז ס"ק ד) תמה על דבריו, שבגמרא מבואר שבדי שיחשב למחיצה שתי וערב, צריך שיהיה לשתי ולערב לכל אחד בפני עצמו דין מחיצה על ידי לבד. ועוד תמה, שהרי בכל מחיצה ערב יש עמודי שתי שמעמידים את החבלים שמתה בערב. וכתב שאי אפשר לעשות מדברי הפמ"ג שום סניף להקל.

ואם עשו מחיצות שתי וערב שטומרות סמוכות זו לזו ואינן נגיעות זו בזו, כתב החזו"א (שם) שאם אינן רחוקות זו מזו ג' טפחים הריהן נחשבות כמחיצה אחת של שתי וערב.

ובאופן שעשו את החמשה טפחים העליונים של המחיצה בשתי וערב, החמשה טפחים התחתונים בשתי לחד, כתב החזו"א (שם) שנחשבת מחיצה מעולה ומועיל מדין פרוץ כעומד, ואין כאן חסרון של בקיעת גדיים, כיון שאין בין הקנים של השתי ג' טפחים.

ואם העמיד הרבה קנים סמוכים זה לזה בשתי, עד שנמצא שיש קנים כנגד כל אור שבין

הקנים כזה וכו', וכולם סמוכים זה לזה בפחות מג' טפחים, כתב החזו"א (שם) שמיעיל הרבה, ואינו נחשב כמחיצה של שתי לחד, כיון שלמקום המוקף אין אור מגילה חוצה לו.

ולענין צורת הפתח האם היא נחשבת למחיצה גרועה, כתב הפמ"ג (סי' ששב א"א

ס"ק יז) שאם סביב המקום המוקף יש מחיצות והעומד מרובה על הפתח, ובמקום הפתח עשו צורת הפתח, הרי זה נחשב כמחיצה מעולה ויעדיף ממחיצה שתי או ערב, ומשמע מדבריו שאם אין העומד מרובה אלא יש צורת הפתח סביב רוב החיקף, הרי זה נחשבת מחיצה גרועה כמחיצה שתי או ערב. (ומביאר מדבריו שמחיצה שתי אינה מועילה גם כשהעומד מרובה במחיצה גמורה, וראה מה שכתבנו בביה"ל ד"ה כגון שתי, דעת החזו"א בזה).

סימן שנט

דין רחבה שאחורי הפתחים

[רמ"א ס"א]

דבזמן הזה קתמן מקפין לדירה, כמו שנתבאר לעיל גבי קרפף⁶³.

(1) וכתב שם המשגיב (סי' שנט ס"ק טו), שבזמנינו הרבה תלוי לפי מנהג המקומות.

[ביה"ל ד"ה רחבה]

אפלו לבית מדרש⁶⁴.

(2) מדבריו נראה שחילק בין קרפף ששוערו בית סאתים מצומצם שאסור לטלטל ממנו אל הבית, לבין קרפף ששיעור פחות מבית סאתים שמוותר לטלטל ממנו אל הבית. והחזו"א (א"י"ח סי' פח ס"ק יח) תמה על דבריו, שלשיטת שאסורות בבית סאתים מצומצם, אסור גם אם הוא פחות מבית סאתים, וציון לדברי המשגיב לעיל (סי' שנט ס"ק עה ו-עו) שאסור גם בפחות מבית סאתים.

ובשעת הדחק, ראה בביה"ל לקמן (סי' שעב ס"א ד"ה או) שהחז"ר לטלטל מבית לקרפף ששיעורו בית סאתים, אם הם של אדם אחד או של שני בני אדם שיעורו ביניהם.

[ביה"ל שם]

דקפה שהיא קבית-סאתים מקפץ⁶⁵.

(3) ולענין גג, כתב החזו"א (א"י"ח סי' פט ס"ק י), הובא בשו"ע הלכות סי' שנט סב"ג, שאם הוא בולט ממחיצות הבית שאו אין מחיצותיו ניכרות, דינו כרחבה ולא כקרפף (והיינו לשיטת שאין כרמלית מעל עשרה). ואם אינו בולט, אומרים גוד אסיק מחיצתא (שמחיצות הבית עילות וגודרות על הגג), ונחשב כאילו גם למעלה מוקף לדירה, כמבואר במשגיב לקמן (סי' ששב ס"ק כח) לענין ספינה.

סימן שס

דין הקף מחיצות לשפת

[משנ"ב ס"ק א]

במקום ישוב גס-פן קטר עד סאתים⁶⁶.

(1) ודינם של רבים במקום ישוב, הביא בספר תיקון מבואות (פי"ח ה"ג) (2) את דברי הריטב"א (עירובין יז, א ד"ה איכא) שדין ישוב כדין בקעה, שרק ליחיד לא מועילה מחיצה שתי, אבל לרבים (משלשה ומעלה) מועילה מחיצה שתי גם במקום שגודלו יותר מבית סאתים. מאידך החזו"א (א"י"ח סי' עז ס"ק ד) כתב, שבישוב דין רבים כדין יחיד, ואין מועילה מחיצה שתי למקום שהוא יותר מבית סאתים גם אם רבים דרים שם, וסיים בצ"ע.

[משנ"ב ס"ק ב]

קנים בקרקע פחות פחות משלשה טפחים זה אצל זה⁶⁷.

(2) ואם העמיד קנים על שתי, וכל קנה רחב יותר מהפירצה שבצידו,

